

Økonomi og ledelse, Planter, Natur og vandmiljø

Landmandens økonomi ved udtagning af lavbundslande

For nogle landmænd vil udtagning af humusholdige lavbundslande være en økonomisk fordel – for andre kan udtagningen medføre et tab. Resultatet afhænger bl.a. af nudrift og udbyttelniveau, størrelsen af tilskud og eventuelt værditab på jorden.

Viden om

Lige nu tales der meget om tage flere humusholdige lavbundslande ud af drift, fordi det er en effektiv måde at nedbringe udledningen af drivhusgasser på

I dag kan ejere og forpagtere, som vælger at holde op med at dyrke lavbundsarealer, søge om tilsagn til 20-årigt fastholdelsestilskud. SEGES har regnet på, hvordan landmændenes økonomi tegner sig under forskellige forudsætninger, hvis de vælger at søge om tilskud og tage markerne ud af drift. I beregningerne indgår bl.a. nuværende afgrødevalg, forventet udbyttelniveau, estimeret for ændring i jordværdi og størrelse af fastholdelsestilskud.

De konkrete forhold på den enkelte bedrift er afgørende for de økonomiske perspektiver i en udtagning. Foto: Jens Kjeldsen, AU.

Afgrødevalg på lavbundsjordene

Der dyrkes i dag en lang række forskellige afgrøder på de humusholdige lavbundsarealer, og økonomien i disse er ret forskellig. Opdeler man afgrøderne i hovedgrupper, dyrkes knap 50.000 ha korn og raps, ca. 33.000 ha grovfoderafgrøder med udbytter over ca. 5-6.000 FEN pr. ha, og godt 50.000 ha med grovfoderafgrøder med lavere udbytte. Herudover dyrkes en del arealer med høvjærchiafgrøder som kartofler og frøgræs og andre alternative afgrøder, som der ikke er regnet eksempler på.

Påvirker jordværdi

En ændret arealanvendelse og krav hertil kan påvirke jordværdien, og det vil ændre de økonomiske perspektiver for lodsejeren. F.eks. kan krav til udtagning af jord påvirke den fremtidige indtjening og dermed jordens værdi – dels pga. lavere indtjening i den nære fremtid, men også på grund af mistede muligheder for nye, alternative anvendelser af arealet i fremtiden.

Økonomien ved grovfoderdyrkning

I eksemplerne er det umiddelbart økonomisk attraktivt at vælge fastholdelsestilskud på arealer med lave udbytter i græs. For grovfoderarealer med højere udbytter og anvendelse af handelsgødning vil det ofte være økonomisk neutralt, om man vælger det ene eller det andet, hvorimod det ikke er økonomisk attraktivt at vælge fastholdelsestilskuddet ved højere udbytter i grovfoder og anvendelse af husdyrgødning.

Dyrkning af salgsafgrøder bedre end tilskuddet

Fastholdelsestilskuddet er ikke økonomisk attraktivt i forhold til dyrkning af salgsafgrøder i omdrift med normalt udbytt niveau for jordbundstypen. Der er endnu ikke fundet alternative produktioner til udtagne jorde, der viser positiv indtjening. Tabet i nutidsværdi estimeres til mellem 25.000 til 50.000 kr. pr. ha, hvilket primært skyldes faldet i jordværdi.

I beregningerne indgår ikke arealer med egentlige høvjærchiafgrøder, som f.eks. kartofler, da det vil være forbundet med betydelige omkostninger at udtage disse arealer.

Individuelle forhold afgørende for økonomien

Hvis et lavbundsareal ofte er vandlidende og dermed har et lavt udbyttepotentiale og ikke er dyrkningssikkert, kan det være oplagt at udtage det.

På samme måde kan andre forhold på bedrifterne som arealernes størrelse, økologisk drift, krav om afgræsning, transportafstand, harmonikrav og lignende kan påvirke de økonomiske perspektiver i udtagning væsentligt. Derfor er det vigtigt at understrege, at konkrete forhold på den enkelte bedrift er afgørende for de økonomiske perspektiver i en udtagning.

Jordfordeling kan i nogle områder være med til at løse nogle af de økonomiske udfordringer. Dette gøres ved at give lodsejerne mulighed for en mere dyrkningssikker jord.

Bag om tallene

For de hyppigst dyrkede afgrøder er der opstillet forventede dækningsbidrag efter maskiner og arbejde, ud fra afgrødekalkuler for konventionel dyrkning og under hensyntagen til jordbundstype, idet humusjorde klassificeres JB 11.

Som alternativ til nuværende indtjening fra markdriften er der opstillet en beregning over indtjening ved udtagning. I udgangspunktet tages afsæt i de kendte tilskudssatser for det 20-årige fastholdelsestilskud der gives til udtagning af jord i vådområdeprojekter – kr. 3.500 pr. ha for jord i omdrift, og kr. 1.800 pr. ha for arealer med permanent græs.

Der er estimeret økonomi ved 20 års uændret drift og uændret jordværdi, og som alternativ økonomi ved udtagning med fastholdelsestilsbud og ændret jordværdi. Horisonten på 20 år er valgt, fordi fastholdelsestilsbud gives i en periode på 20 år, og fordi arealet efter disse 20 år forventes at være uegnet til almindelig landbrugsdrift. Indtjeningen i den 20-årige periode skal derfor erstatte indtægten fra nudrift og derudover dække tabet i jordværdi som følge af at arealet udgår af almindelig landbrugsmæssig omdrift.

Se også:

[Landbrugsstyrelsen - Lavbundsprojekter](#)

[Landbrugsstyrelsen – Pilotordning for multifunktionel jordfordeling](#)

Emneord

Afgrøder

Arealtilsbud

Miljøtiltag

+2

Sidst bekræftet/revideret: 15. juli 2020

Vil du vide mere?

Michael Højholdt

Landskonsulent

SEGES

mih@seges.dk

+45 8740 5394

Frank Bondgaard

Specialkonsulent

SEGES

fbo@seges.dk

+45 8740 5409

Støttet af

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

